WASHINGTON DC

Copy 2 1959

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 20. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 30-го СІЧНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 30, 1959 No. 20. VOL. LXVI.

АЙЗЕНГАВЕР І ДОЛЛЕС СТВЕРДЖУЮТЬ ОДНІСТЬ УРЯДУ Й НАРОДУ ЗДА

Вашингтон. — Президент Айзенгавер і державний секретар Джан Фостер Доллес, виступаючи в середу 28 січня ц. р. — перший на пресовій конференції в Білому Домі і другий на закритій сесії комісії для закордонних справ — перестерегли з усією рішучістю Москву перед покладанням надій на якийсь розрив чи розбіжності між урядом ЗДА й американським народом в поглядах на політику „холодної війни". Відповідаючи на запити журналістів, президент Айзенгавер ствердив, що він попередив Мікояна під час останньої зустрічі з ним, що ніякої такої розбіжности немає і що американський уряд і нарід є згідні в поглядах на конечність дотримуватися міжнародних прав і зобов'язань і що від цього і уряд і нарід не відступлять „ані на один інч". В дальших своїх відповідях на тему взаємин із Совєтським Союзом Президент ствердив, що ЗДА готові до розмов із Совєтами, якщо б ці розмови були корисні для вирівняння різниць „між нашими різними народами і нашими різними урядами." Передумовою таких розмов мусіла б бути безумовна відмова обидвох сторін від стосування сили і ведення підривної діяльности. Все ж таки, на запит про доцільність евентуальної зустрічі президента ЗДА з совєтським прем'єром Н. Хрущовим, през. Айзенгавер відповіді не дав і ствердив, що під сучасну пору немає ніяких плянів щодо відвідин віце-президента Ніксона чи будь-кого іншого в Совєтському Союзі. Водночас із цим през. Айзенгавер ствердив, що переговори із Совєтами не дадуть ніякого висліду, якщо Совєти не змінять свого ставлення щодо розв'язки актуальних проблем. Дуже гостро проти совєтських намагань використати всі переговори виключно для інтересів міжнародного комунізму виступив теж і державний секретар Доллес у своїй заяві, виголошеній на сесії комісії для закордонних справ і потому опублікованій у пресі. Доллес ствердив у цій заяві, що Совєти ставлять неможливі для прийняття умови в справі Німеччини і з другого боку, вдержуючи якнайсуворішу контролю над своєю торгівлею, добиваються, щоб ЗДА зреклися усієї контролі над американською торгівлею. Холодну війну можна буде закінчити тоді, як міжнародний комунізм зречеться своїх світових цілей і відмовиться від стосування сили й обману. Відповідаючи на запити журналістів в справі Куби, през. Айзенгавер заявив, що всі американці сподіваються, що уряд Фіделя Кастра стане справжньою репрезентацією кубинського народу.

Пентаґон плянує в цьому році випустити 15 сателітів

Вашингтон. — Представник департаменту оборони заявив у зв'язку з бюджетом Аґенції Заавансованих Дослідних Проєктів, що в цьому році плянується випустити 15 штучних сателітів довкола Землі, які мали б вести розвідчу службу, досліджувати метеорологічні можливості міжплянетної комунікації. Департамент домагається 453 мільйонів для цієї аґенції, а з цієї суми три чверті мали б бути призначені на видатки з випущенням військових сателітів, а решта мала б бути видаткована на продукцію зброї проти керованих ракет. Випущення цих15-ох сателітів в цьому році має відбуватись на летунській базі Ванденберґ в Каліфорнії. Перша пробя мала відбутись на початку цього місяця, але її відкладено із неподаних до відома „технічних труднощів". Ці сателіти мають випускати при помочі ракети „Тор - Абел", якої вживає летунство. Цьогорічні сателіти мали б бути короткотривалі, і мали б кружляти на висоті 150 до 300 миль понад Землею. Тепер ясно, що цьогорічні сателіти мають чисто військово - оборонні цілі, бо справою летів людини до космічних просторів займається Адміністрація Цивільної Аеронавтики.

„Тигролови" І. Багряного видано у перекладі на голляндську мову

Утрехт, Голляндія. — В січні ц. р., тут був виданий в перекладі на голляндську мову відомий твір Івана Багряного „Тигролови". Голляндське книжкове видання цього твору появилося масовим тиражем у голляндському утрехтсько - антверпенському видавництві „Прізма-Боекен" під назвою „Втеча в тайгу", ("Vlucht in de Taiga"). Є це переклад з англійського видання цього ж твору, виданого у в-ві Ст. МартінсПресс. На кольоровій обкладинці книжки представлена боротьба з ведмедем і далі постаті енкаведистів. В передмові Видавництва подано короткі дані про автора, як українського письменника і колишнього вязня совєтських концтаборів на Сибірі. „Тигролови" Багряного мають вийти незабаром теж і в перекладі на німецьку мову. Приготовляє це видання одно із німецьких видавництв, що займається публікуванням пригодницької літератури.

ПОМЕР ВАС. ПРЕСКОВИЧ

Дербі, Конн. — У вівторок 27-го січня тут по короткій недузі помер на 63-му році життя бл. п. Василь Пресковия, довголітній і заслужений член 23-го Відділу Українського Народного Союзу. Похорон відбудеться в п'ятницю, 30-го січня.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД ТРІЮМФУВАТИМЕ НАД ТИРАНІЄЮ МОСКОВСЬКОГО КРЕМЛЯ — ЗАЯВЛЯЄ ПРЕДСТАВНИК АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕҐІОНУ НА СВЯТІ НЕЗАЛЕЖНОСТИ В БОФФАЛО

Боффало. — Промовляючи під час врочистої Академії, влаштованої в неділю, дня 25 січня ц. р., в місцевім Музичнім Голлі Кляйнганс Відділом Українського Конгресового Комітету, Джозеф П. МекНамара, предсідник антипідривної й американізаційної комісії при повітовій управі Американського Леґіону, висловив глибоку пошану пам'яті безчисленних українських героїв, які на протязі майже цілого тисячоліття проливали свою кров за найвищі ідеали людства — волю, свободу і справедливість. Закінчив він свою промову висловами надії, що український народ тріюмфуватиме над тиранією Кремля так, як — на протязі сторіч — він тріюмфував над різними дикими ордами. На святі промовляв теж полк. Самутин з Боффало, учасник визвольної боротьби 1917—1921 років, ствердуючи, що український нарід був і залишиться духом свобідний і сильний. Впровадив і представив п. МекНамару і полк. Самутина п. Володимир Чопик, який після цього відчитав телеграму від сенатора Кеннета Б. Кітінґа з Рочестеру. У своїй телеграмі сен. Кітінґ висловив свій поклін пам'яті героїв, які поклали свої голови за справу української незалежности, як і переконання в те, що український нарід займе належне йому місце в родині вільних народів світу. У мистецькій програмі Академії виступив хор УККА і СУМА під проводом проф. Романа Ставничого і п. Павла Білецького, оперова співачка п-ні Олена Тимочко і молодий пяніст Богдан Газлер. Відбувалося святкування під проводом всч. о. Івана Крестюка.

Українська громада Дітройту відзначила Січневі Роковини урочистою Академією

Дітройт. — В неділю, дня 25 січня ц. р., відбулася тут в одній із найкращих заль Дітройту — Генрі енд Едсел Форд Одіторіюм величава академія на пошану Роковин Української Державности і Соборности. Влаштовував Академію метрополітальний Відділ УККА в Дітройті при тісній діловій співпраці Американсько - Української Федерації стейту Мишиґен, що її очолює, як голова п. Василь Довгань, і Відділу УККА в Гемтремку, зокрема голови цього Відділу інж. Тустанівського, д-ра С. Горака, інж. І. Танчака, д-ра Марітчака, пні Галаженко та інших. Всі організації, приналежні до цих Відділів і Федерації брали участь у святкуваннях з прапорами і в одностроях. Свято відкрив голова Відділу УККА в Дітройті адвокат Д. Квітковський і проводив ним адв. Ст. Луцький. Почесним головою була п-на Маруся Бек, президент міської ради Дітройту, яка прочитала проклямацію посадника, після чого виголосила українською мовою палку і змістовну промову із закликом до українців не втратити надії, бо вже недалекий той день, коли Україна стане знову великою незалежною державою. Крім того п. Тустанівський прочитав під час Академії проклямацію посадника міста Гемтремк п. Зака. Святочну промову англійською мовою виголосив суддя Найвищого Суду стейту Мишиґен Джордж Едвардс, який висловив переконання, що ідеали Американської Революції поширяться в усьому світі. Українською мовою говорив генерал армії УНР Михайло Садовський, підкреслюючи в промові, що реалізація української незалежности зобумовлена вислідом боротьби за ліквідацію Совєтського Союзу і що поневолені нації покладають всі надії на З'єдинені Держави Америки і на їх Президента. Крім судді Едвардса на святі були присутні судді Ліла Нунфелт, Е. Девенпорт та інші. Були теж представництва вірмен, бал-

(Закінчення на стор. 8-ій)

22-го січня був офіціяльним Українським Днем в стейті Делавер і в місті Вілмінґтоні

Вілмінґтон, Делавер. — Губернатор стейту Делавер Дж. Калеб Боґґс проголосив 22-го січня „Українським Днем Незалежности" і в окремій проклямації закликав населення стейту відповідно відзначити той день, бо в стейті є „численні американці українського походження, для яких день 22-го Січня 1918 р. є пам'ятковим днем". І хоч коротко тривала самостійність України, то все ж таки це „милевий крок до вільного і демократичного українського уряду", — пишеться в проклямації. Під час підписування проклямації присутні були (крім губернатора) стейтовий сенатор Джан Е. Рейллі, о. Богдан Желехівський, о Степан Готра, д-р Олег Слюзар — голова УККА у Вілмінґтоні, Майкел Маєр, пані Ірина Щирба і діти в українських строях. В неділю 1-го лютого відбудеться у Вілмінґтоні концерт для відзначення Українського Дня Незалежности, на який губернатор Боґґс та інші обіцяли прибути. Подібна церемонія проголошення Дня Української Незалежности відбулася і в маґістраті міста Вілмінґтону, де посадник Юджін Ламмот підписав проклямацію про проголошення 22-го січня Українським Днем, а український прапор в тому дні повівав поруч американського.

Українські прапори на будинку „Фрі Пресс" у Вінніпеґу і на ратуші Монтреалу

Вінніпеґ. — В річницю проголошення Української Незалежности, в четвер, дня 22-го січня ц. р., над будинком одного з найбільших канадійських щоденників й органу ліберальної партії „Вінніпеґ Фрі Пресс" був вивішений великий український прапор. Український прапор вивішено, як це було підкреслено в редакційній замітці в числі згаданої газети з дня 22 січня ц. р., для відзначення 41-их роковин проголошення незалежности Української Народної Республіки, що їх святкують українці в усьому вільному світі. Щоденник „Вінніпеґ Фрі Прес" вивішує національні прапори різних держав у дні їх визволення, проголошення самостійности або в їхнє державне свято. Перший раз був вивішений український прапор на цьому будинку в 1957-му році. — Водночас із цим повідомляють з Монтреалу, що на тамошньому міському ратуші був вивішений в дні 22 січня ц. р. український національний прапор для вшанування Роковин Української Незалежности і Соборности. Цього ж дня голови монтреальських українських організацій з місцевими священиками відвідали голову міста і подякували йому за виявлене ним зрозуміння для українських аспірацій і боротьби.

Українці Вінніпеґу відзначили День 22-го січня врочистою Академією

Вінніпеґ, (Д. М.). — Українці міста Вінніпеґу відсвяткували достойно 41-річчя проголошення в Києві державної самостійности і 40-річчя проголошення соборности України, себто злуки українських земель в одну Соборну та Суверенну Українську Державу. В неділю, дня 25-го січня 1959 р. місцевий Відділ КУК (Комітет Українців Канади) при співучасті Станиці Братства кол. вояків 1-ої Української дивізії У.Н.А., Філії Ліґи Визволення України й Осередку Спілки Української Молоді (СУМ) відзначив ці історичні роковини Святочною Академією, яка відбулася в салі Українського Національного Об'єднання в годині 3 по полудні. Заля (на 900 осіб) була переповнена. Академію відкрив голова місцевого Відділу КУК п. Василь Ґретчин, а головними промовцями були: п. Петро Башук, представник ЛВУ, та кол. УСС, і п. Ст. Волинець, кол. редактор „Батьківщини" у Львові, а тепер співредактор тижневика „Український Голос" у Вінніпеґу. Обидва промовці, в добре приготованих і виголошених промовах відсвіжили в присутніх пам'ять про ті дві важливі історичні події в Україні і підчеркнули безперервність змагань українського народу за свою державну самостійність і соборність до сьогоднішнього дня. Третім бесідником виступив почесний гість п. Стюарт МекЛін, міністер освіти в манітобськім уряді. Мін. МекЛін, який добре ознайомлений з історією і змаганнями українського народу, заявив, у своїй промові (по англійськи), що це святкування є днем гордости і суму для українців по всьому світі, тому що Україна власними зусиллями здобула була свою державну незалежність, але і скоро втратила її через ворожу аґресію і підступ. З тих історичних подій в Україні маємо наглядну лекцію, що право улаштовувати і полагоджувати свої справи власними силами вимагає величезних зусиль всього народу, тому що самі слова не вистачають. Всі нові і старо-канадійці повинні пам'ятати, що лише безупинною охороною й обороною демократичної свободи можна втримати і зміцнити волю. Комітет Українців Канади можна брати за зразок канадійської організації, що зберігає і зміцнює демократичні права у вільній та свобідній канадійській державі. Міністра МекЛіна представив присутнім д-р Павло Юзик, професор Манітобського університету. На дальшу концертову програму зложилися виступи мішаного хору УНО і МУН під проводом п. Вол. Климкова, мужеського хору під проводом п. Вол. Богоноса і виступи Пласту.

Українці в Балтіморі відзначили роковини самостійности і соборности України

Балтімор, Мд. (Б. М-ський). — Минулої неділі, 25-го січня ц. р. українська громада в Балтіморі відсвяткувала врочисто роковини самостійности і соборности України імпрезою, зложеною з двох частин: маніфестації та академії. Маніфестація почалася американським гимном, що його відіграла п. О. Мацюрак, після чого о. Петро Мельничук провів молитву, а вся заля відспівала „Боже, вислухай благання". Свято відкрив українською та англійською мовами голова місцевого Відділу УККА, інж. Остап Стельмах. Після того мґр. Анатоль Булавка виголосив в англійській мові політичну інформацію про Україну. В дальшому ході маніфестації конґресмен Гармац, постмастер Балтімору Льокайтіс, представник посадника Балтімору, полк. О'Коннор, та дирек-

(Закінчення на стор. 8-ій)

Губернатор стейту Пенсилвенії в оточенні українських дівчат, які прибули з офіційною делеґацією Філії УККА з Филаделфії до Гаррисбурґу, підписує проклямацію про встановлення Українського Дня Незалежности у Пенсилвенії. На фото (з лівої до правої): Дарія Новаківська, Оксана Нікорович, Ірина Кондра, Олена Нікорович і Надія Желехівська

Губернатор стейту Північна Дакота Джан Е. Дейвіс підписує проклямацію про встановлення Дня Української Незалежности. Зліва: д-р Антін Жуковський, голова Відділу УККА в Північній Дакоті, праворуч — сенатор Г. В. Джордж Сіл що був спонзором підписання цієї проклямації.

ДЕРЖАВИ БАГДАДСЬКОГО ПАКТУ СТВЕРДИЛИ ПОСТІЙНУ ЗАГРОЗУ КОМУНІЗМУ

Карачі, Пакістан. — Ствердивши, що від літа минулого року на Середньому Сході позначилась більша стабільність відносин, міністри з трьох мусульманських держав та Англії й Америки, зібрані на конференції держав Багдадського пакту в столиці Пакістану, одностайно заявили, що „міжнародний комунізм продовжує свої заходи, щоб заволодіти обширом, що його охоплює пакт". Міжнародний комунізм — говориться в комунікаті, що його проголошено в середу 28 січня ц. р. наприкінці триденної конференції держав Багдадського пакту — змагає осягнути свою ціль сіянням незгоди, тому конференція підкреслила готовість всіх заступлених там держав розв'язувати всі суперечки і проблеми згідно з принципами чартеру Об'єднаних Націй. Водночас, з уваги на постійну комуністичну загрозу, конференція прийшла до висновку про необхідність скріпити колективну безпеку, задля якої в листопаді 1955 року покликано до життя цей союзницький договір. До Багдадського пакту належать Англія, Туреччина, Іран, Пакістан і — формально — Ірак. З'єдинені Держави не є сиґнатарями пакту, але належать до його комісій військової, економічної та підривних дій і беруть участь в його конференціях. Ірак від минулорічної липневої революції тримається осторонь пакту, але формально не зголосив свого виступлення відтіль. На теперішній конференції рішено не наполягати на Ірак, щоб він вияснив своє становище до пакту і не змінювати назви того пакту, взятої від столиці Іраку Багдаду. Стверджено поступ не тільки у координації військового плянування, але і в економічній ділянці. Рішено поліпшити функціонування постійної ради держав Багдадського пакту, що її головою є постійний генеральний секретар пакту. Турецький генерал Ехрем Акалін є зв'язковим між військовими штабами всіх названих країн для спільного стратегічно - оборонного плянування. Рішено відбути найближчий з'їзд за кругло шість місяців в Тегерані, столиці Ірану. В міжчасі рада Багдадського пакту буде засідати в столиці Туреччини Анкарі. Представником ЗДА на тій конференції був державний підсекретар Лой Гендерсон. Він використав нагоду для безпосередніх нарад з міністрами Туреччини, Ірану і Пакістану. Між кожною з тих держав і ЗДА ведуться від пів року переговори про підписання двосторонніх союзницьких пактів безпеки. Найбільшою перешкодою є бажання тих мусульманських держав, щоб ЗДА зобов'язались прийти кожній з них з допомогою у кожній їхній війні, а ЗДА обмежують свою готовість до помочі тільки у випадку загрози з комуністичної сторони.

Комуністичні вожаки підлещують Хрущову і складають чолобитню Москві

Москва. У другому дні тривання 21-го конґресу Компартії СССР в Москві, в середу 28-го ц. м., найбільші „фіґури" з-поміж комуністів виступали з декляраціями солідарности в міжнародному комуністичному таборі та вірности Москві, як проводирці „соціялістичного" світу. При цій нагоді всі вони підлещували Хрущову та прославляли його за його „успіхи". Таким чином виступили з промовами декляративного характеру комуно - китайський прем'єр Чу Ен-лай, перший секретар польської комуністичної партії Владислав Ґомулка, італійський комуніст Пальміро Голіяті і французький комуніст Жак Дюкльо. Чу Ен-лай твердив, що зріст сили СССР є зростом кожної окремої комуністичної країни та що нові успіхи Хрущова „збагатять скарби комуністичного дому". Зате він гостро і за іменем таврував Юґославію і її президента Тіта, ставлячи на одну дошку „ревізіоністів і імперіялістів". Обережніше і без названня Юґославії говорив Ґомулка, але він також осуджував ревізіонізм. Ґомулка запевнював, що Москва не втручається до відносин в окремих комуністичних країнах та залишає окремим комуністичним партіям вирішувати власний шлях до „соціялізму", проте цей шлях не може — казав Ґомулка — відхилятись від спільного з Совєтським Союзом. На тому засіданні конґресу головував Міхаїл Суслов. Не-комуністичних журналістів не допущено на те засідання, тільки роздано їм вечером підсумки нарад.

В Італії на овиді нові парляментарні вибори

Рим. — Президент Італійської Республіки Джованні Ґронкі почав нараджуватись із лідерами різних парляментарних фракцій, щоб розв'язати кризу уряду, яка настала з зголошенням димісії уряду Амінторе Фанф'ані в минулий понеділок. Першими у цих нарадах були президенти обох парляментарних палат. Між політиками, що їх прийняв президент Ґронкі, був також комуністичний сенатор Умберто Террачіні. Найбільше шансів має покликання нового центро-лівого уряду, мабуть, знову під проводом Фанфані. Лідер Соціял-демократичної партії Джузеппе Сарраґат заявив готовість підтримати такий уряд, дармащо „бунт" в його 20-членній парляментарній групі саме й спричинив упадок уряду Фанфані. Якщо ця спроба не вдалась би, або, якщо новий центро-лівий уряд знову спирався би на дуже хиткій базі малої і не сконсолідованої більшости, тоді в Італії будуть розписані нові парляментарні вибори — стверджують закордонні обсерватори в Римі.

В АМЕРИЦІ

- **27-го січня ц. р.** прибуло до Бостону, Масс. кораблем із Глескова, Англія, 120,000 скринь із „скач-віски" і 250 бочівок віски. Це була найбільша доставa цих алькогольових напоїв за останніх 15 років.
- **Сенат Західнього Берліну** запросив екс-президента Гаррі С. Трумана, лорда Атлі та Роберта Шумана на святкування 10-річчя з дня припинення совєтської бльокади Берліну. Всі ці три державні мужі в 1949 р. були головами урядів ЗДА, Англії і Франції. Бльокада Берліну тривала 318 днів.
- **Урядовець** повіту Адамс у стейті Пенсилвенія повідомляє, що фарма президента Айзенгавера, починаючи від 1953 року, дістала від департаменту рільництва 6,000 долярів згідно з законом про допомогу фармерам.
- **Академія Американських** Поетів призначила 5,000 долярів нагороди Луїзі Боґан, яка є авторкою кількох збірок поезій а також визначним літературним критиком.
- **Під час транспортування** товарового поїзду Східньою рікою в Ню Йорку шість вагонів залізничої лінії Лакавана зсунулися з плятформи і впали в воду. Деякі вагони були з пшеницею, а інші з вугіллям.
- **Д-р Ричард Оверголт** з Бостону заявив, що курення тютюну вкорочує людині життя на 8—9 років. Лікарі кричать про шкідливість атомової радіяції для людського здоров'я, — серкастично завважив д-р Оверголт, — але самі курять і не забороняють курити своїм пацієнтам, хоч посилене курення є більшою загрозою, як помірна радіяція.

У СВІТІ

- **У турецькому містечку** Кучук Ялі, недалеко Істанбулу, завалилась минулої неділі стеля в кінотеатрі, при чому згинуло понад 50 осіб. У кінотеатрі висвітлювали тоді американський фільм „Чайня під серпневим місяцем", і заля була вщерть повна. Катастрофу спричинили змагазиновані на стриху мішки з цементом.
- **На вимогу Москви** усунули в Східній Німеччині зі становища шпигунської централі генерала Карля Лінке у зв'язку з утечею на Захід його заступника, полк. Зіґфріда Домбровського, який видав західнім альянтам список 12,000 комуністичних шпигунів, що оперували в Західній Европі.
- **Східньо - німецький уряд** відкликав свою погрозу застосувати бльокаду західнього Берліну, якщо ЗДА, Англія, Франція і Західня Німеччина не визнають встановленого в Східній Німеччині режиму й не підпишуть з її урядом відповідної умови. Лідер німецьких комуністів Вальтер Ульбріхт заявив, що німецька „демократична" республіка не настоюватиме на визнанні її західніми державами, але й не погодиться на об'єднання Німеччини на базі невтралізації Східньої Німеччини.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25
В Джерзі Ситі і закордоном:		Jersey City and Foreign Rates:	
На рік	$ 14.00	One year	$ 14.00
На пів року	7.50	Six months	7.50
На три місяці	4.00	Three months	4.00

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТЕ, ЩО ЗОБОВ'ЯЗУЄ

З кожним роком, хоч із все дальшим від великих дат проголошення державної незалежности і соборности українських земель, пам'ять про них стає все тривкішою, а святкування все загальнішим і ширшим не тільки серед українців у вільному світі, але й у політичних колах таких світових держав, як З'єдинені Держави Америки чи Канада.

Якщо йде про український світ, про українців, розселених по різних континентах і державах, то, не зважаючи на всі зусилля ворожих сил, на все, здавалося б, безнадійне розбиття в українських середовищах, і навіть на всі прояви збайдужіння і зневіри, — ідея незалежности і соборности, проклямована у Києві в січневих актах, живіша і реальніша сьогодні, як була сорок один чи сорок років тому.

Незалежність України для новітнього українства це вже не тільки гасло, проблема чи питання — це неминуча конечність, в якій не сумнівається ніхто, і яку визнають уже не тільки провідні політичні чи культурні кола, але й широкі маси українського народу, що живуть на рідних землях і що розсіяні по всьому світі. Справа соборности не викликає вже сумнівів, дискусій та суперечок, і сьогодні відбувається ще тільки, інколи болючий, процес ліквідування довговікового роз'єднання, що тим чи іншим „Збручем" прорізував українську духовість. Цей процес відбувається сьогодні і серед різних частин українського народу на рідних землях, і в духовості всіх тих, що, вийшовши з України з огляду на московську окупацію, опинилися по цей бік залізної заслони.

Який великий і переможний шлях перейшла в світі ідея української незалежности свідчать хоч би святкування січневих роковин у З'єдинених Державах Америки. Тож тридцять, двадцять чи й десять років тому ніхто ще й не мріяв про те, що губернатори стейтів і посадники міст проголошуватимуть офіційно День Української Незалежности, що українські прапори маятимуть на капітолях стейтових столиць і на ратушах міст, що в американському Конґресі українські єпископи і священики проводитимуть молитву за визволення України, що сенатори і конґресмени виступатимуть із заявами і промовами про здійснення ідей, проголошених в Декларації Незалежности, як називають американці Четвертий Універсал 22 січня 1918 року.

Справа української свободи стає разом з цим уже не тільки справою українців чи й тільки прихильних їм нащадків Вашинґтона і Линколна. Незалежність України стає — як це ствердив у своїй промові в Джерзі Ситі сенатор ЗДА Гаррисон Вільямс, підкреслюючи з гордістю, що перша його промова в Сенаті була присвячена цій проблемі — „міжнародною конечністю, бо тільки вільна Україна стане початком кінця безупинної совєтської загрози для світового миру".

Правда, виступи 18 конґресменів у Палаті Репрезентантів 22 січня минулого року і 39 конґресменів 22 січня цього року, як і виступи багатьох сенаторів у Сенаті 23 січня минулого і цього року з промовами та закликами до вшанування всією американською нацією української боротьби за волю, ще далеко не перерішують справи української волі і навіть, виходило б, не мають безпосереднього впливу на практичну американську політику. А проте, вони мають величезне значення і можуть мати рішальний вплив на американську політику у відповідному часі та обставинах. Це тим більше зобов'язує всіх українців, усі українські громади й середовища, всі організації й угруповання до чимраз більших зусиль у боротьбі проти світового комунізму й большевицької Москви, до чимраз більшої і достойнішої одностайности та солідарности.

Одностайність і солідарність мусять виявлятися не тільки в урочистих святкуваннях і виступах, не тільки в прийманні високих оцінок і признання для української свободолюбности і боротьби, що їх висловлюють законодавці землі Вашинґтона, святкуючи з гордістю разом з нами роковини проголошення української незалежности і соборности. Слова сенатора Салтостолла, що „спротив України московській тиранії, її прагнення до волі та незалежности і її боротьба проти комуністичної і совєтської аґресії є інспірацією для всіх" — мусять бути стверджувані щоденною працею і жертвенністю, повсякчасною вірністю ідеям української незалежности і соборности, безупинною відсіччю проти всіх спроб розбиття в українських середовищах, з якого боку вони не виходили б.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

НЕЗАПРОШЕНИЙ ГІСТЬ

Хоч зима була в повному ході і звичайні холоди та сніговії гуляли по різних частинах країни, столиця втішалася весняною погодою, сонцем і теплом. Але вашинґтонська погода, відома річ, химерна. Тож у неділю 4-го січня несподівано термометр полетів стрімголов униз, нізвідки взявся шалений морозний вихор, і загуляв по вулицях сухий порох-сніг. Це — в'їздив у столицю Анастас Мікоян.

Уже віддавна заповідали його приїзд, віддавна дискутували чи і як його приймати, а все ж приїзд його був неначе несподіваний, зловив вашинґтонців, евентуальних демонстрантів і навіть сторожку пресу, як тут кажуть, „офф ґард". Мікоян, як сам уперто повторював, був приватним гостем свого старого друга Меншикова, а що той випадково є амбасадором у Вашинґтоні, то так само випадково мусів приїхати і до цього міста. Все інше, що тут він робив, оглядав чи говорив, було також випадкове — принагідне. На пашпорті мав він титул „туриста", отже не був зобов'язаний проголошувати своєї програми рухів по цій країні, і користав з цього права широко.

Мікоян приїхав до Вашинґтону перед полуднем, на пару годин раніше як його сподівались. Бо, замість відпочити та пригладитись після довгого надокеанського льоту, сів у Ню Йорку в блискучий „каділяк" Меншикова і подався на Ню Джерзі тирнпайк. На границі дистрикту чекало на нього кілька поліційних мотоциклів і авто. Без шуму й сенсації прибув він до будинку амбасади. Там, на порозі, ждали на нього вірнопіддані амбасадори вірнопідданих сателітних держав Польщі, Чехо-Словаччини, Румунії і шарже д'афер Мадярщини. Були там уже й репортери. Мікоян привітався з дипломатами, повторив журналістам стару байку про „послання миру", і зник у будинку.

Прийшлося репортерам померзнути. Аж коло другої години відкрилися знову двері амбасади і Мікоян з почетом вийшов на мороз. Коли на малу хвилинку зупинився на порозі, невеликий ростом, ще не сивий, з характерним чорним вусом і з міною, що грає якусь ролю, — чомусь пригадав Чарлі Чапліна в його трагі-комічній грі. Дозволив фотографам увічнити себе для преси, і пішов пішки на прогулянку середмістям.

Вашинґтон завжди сумний і пустий в неділю по полудні. Тож Мікоян із своїм товариством і група репортерів у пристойній віддалі мали місто для себе. Тільки шалений вітер гуляв по вулицях, як якась стихійна демонстрація не знати яких почувань. У недалекому парку Лафаєта Мікоян оглянув Косцюшка та його косиньєрів, кинув дискретним оком на Білий Дім і попрямував у бизнесові вулиці. Там фотографи мали свою першу здобич. Зловили Мікояна перед виставою книгарні, закиданою „Доктором Живаґо" і прикрашеною відповідним реклямовим написом. Одного тільки не зуміли зловити: тих думок, які родилися в голові цього співтворця комуністичної системи у зустрічі з трагічним героєм тієї системи. Задовольнивши цікавість виставами різних буржуазних забобонів, комуністичний турист рішив дипломатично скритися від холоду в культурній атмосфері Коркоранської Ґалерії Мистецтва. Там і покінчилась його туристика цього першого дня.

У понеділок тривала гра в в хованку і лапанку. Знову мерзли репортери під будинком на Шістнадцятій вулиці, зробили інтерв'ю з голярем, який був покликаний до гостя з готелю Статлера, оглянули з сантиментом авто з „лікер стору", що доставило кілька скриньок свого товару до заднього входу амбасади, і довго обсервували шофера чорного „каділяка", що полірував удесяте свою й так блискучу машину. Аж біля одинадцятої години могли повскакувати в свої авта, щоб слідкувати за Мікояном до державного департаменту. Там уже пікети, головно мадярські, стояли в безпечній віддалі від будинку, демонструючи, поки совєтський дипломат-турист балакав з Доллесом.

Після обіду бачили репортери сенатора Гомфрі, славного із своєї дев'ятигодинної розмови з Хрущовим у Кремлі, з „секретів", які Хрущов йому „зрадив", і зі своїх плянів на 1960-ий рік, як відвідував совєтську амбасаду і свого московського знайомого. Зловили його по виході, і, очевидно, він радо служив їм своєю відомою вимовністю. Під час тієї розмови „Мік" і „Майк" (як тут охрестили Мікояна і Михаїла Меншикова) спритно висмикнулися бічною брамою і подались у „райд" по місті.

Увечері того дня відбулася перша пікантна товариське імпреза, що потім знайшла критичний відгук у Конґресі То фільмовий капіталіст-маґнат Джонстон, який хоче робити бизнес із совєтами, приймав смертельного ворога капіталізму бенкетом. Пікети, що вже зорганізовано і спокійно ходили кругом, підсилювали понурий настрій. Достойники із федерального уряду і Конґресу перебігали з обличчями, втисненими у комір, із авт до дверей будинку неначе соромлячись репортерів і фотографів. Сем Рейбирн, Линдон Джансон і т. д. І знову тільки сен. Гомфрі мав прихильне слово і усміхнене обличчя для репортерів, дармащо вітер смаглив його по лиці. Було там яких п'ятдесят гостей. Деякі відмовились. Але чимало, кажуть, образилось за те, що господар не дав їм нагоди побачити зблизька того містичного вірменського політичного чародія...

Третього дня Мікоян знову водив репортерів по місті. Знову був туристом, що з проникливою цікавістю оглядав вистави та департаментові крамниці, пробував автомати, гладив дітей по головках, криво — бо в нього скривлений ніс — усміхався з-під вуса до „пересічного американця". Очевидно, мусів піти слі-

(Закінчення на стор. 7-ій)

ЧУЖИНЕЦЬКІ ЛІТАКИ В МОСКВІ

Від деякого часу керівні чинники СССР дозволили кільком комерційним летунським лініям, з чисто пропаґандивних причин — „проломити" залізну завісу. Проте, невигоди й труднощі „повітряної" співпраці з СССР такі великі, що лише для престижевих, а також бизнесових причин деякі летунські компанії вільного світу остаються в чисто експериментальному контакті з летунськими пасажирськими інстанціями в СССР.

Нещодавно повернувся із офіційних відвідин в СССР американський летунський експерт Вейн В. Периш, що й поділився у пресі своїми враженнями про цивільну летунську „співпрацю" деяких країн Західньої Европи із Совєтським Союзом. Думки цього летунського експерта яскраво розкривають, чим на ділі є „співпраця" й у цьому секторі поміж двома діяметрально протилежними світами.

Лише п'ять цивільних летунських ліній західньої і північної Европи мають дозвіл на пасажирську комунікацію з Москвою. Однак, до цього часу це лише зайва витрата грошей і більше нічого. Гострі обмеження мають місце не лише щодо самої технічної процедури, летів, причалювань, купна квитків тощо, але й щодо персоналу, який обслуговує ці лінії. З різних причин часто приходиться змінювати людей, а охочих кандидатів на довший побут у Москві знайти не легко. Душевна депресія, повна ізоляція та інші обмеження відстрашують людей, зрештою таких ласих на добрі заробітки за кордонами своїх держав. Ще більші труднощі оперативного, технічного та фінансового характеру. Всі летунські трансакції цих признаних чужинецьких ліній відбуваються за посередництвом совєтського „Аерофлоту". Навіть нормальний продаж квитків на чужинецькі летунські лінії — в його руках.

Гіркий досвід европейських повітряних ліній не залишається без впливу й на американські пасажирські компанії. Для престижевих та реклямових причин вони хотіли б дістатися своїми машинами і в Москву, але стримує їх від цього все те, що зустрічають у своїх операціях европейські корпорації: острах перед труднощами, а можливо й повним неуспіхом — фінансовим фіяском. „Пан-Американська Повітряна Лінія" від довшого часу має дозвіл на летунську комунікацію з Москвою, але посьогодні не може відважитися на такий риск. Окрім того, Вашинґтон хоче повної рівнорядности й тут, на базі: що ти хочеш у мене, того і я хочу в тебе. В цьому році сподіваються „добити торгу" по обидвох сторонах, бодай так вірять тутешні аси комерційного летунства.

Які ще труднощі зустрічають европейські повітряні лінії в Москві? Їх не перелічиш, почавши від занадто скромних бизнесових приміщень на летовищах „Аерофлоту". Чужинцям не дозволено мати своїх бюр, реклямових вікон, оголошень, плякатів навіть десь у сірому кутику — поміж пропаґандивними транспарентами „Аерофлоту". По довгих стараннях „ласкаво" дозволено чужинецьким лініям вивішувати технічно-пасажирські оголошення і дано... піввіконця, бо другу його половину забрав собі „Аерофлот". При цьому „европейська" половинка кожних два місяці мусить чергуватися своїми власниками: раз уживають її голляндські лінії, другий раз бельгійські, третій скандинавські і так далі колесом. Але й це мале піввіконце у вільний світ робить свою роботу: день і ніч облягають його тисячі совєтських людей, щоб хоч одним оком поглянути на плякати, на розклад летів металевих птахів, що хіба щасливців можуть забрати з собою у далеке царство чудес...

Інші труднощі чисто механічного порядку, а радше непорядку на московських летовищах. Ось, наприклад, коли прийшла „зміна" при кінці для бельгійської летунської лінії, зі столиці Бельгії прилетів у Москву найновіший джетовий модель „Сабіна". На запит совєтського урядовця, чи цей люксусовий, супермодерний літак відбуватиме нормально свої рейси, з Бельгії прийшла відповідь, що це — показовий модель, який лише з кінцем 1959 року розпочне нормальні лети. Тоді прийшло офіційне домагання: негайно усунути „Сабіну" з летовища і заступити її іншим літаком.

Також чималі клопоти із пальним мають европейські лінії в Москві. Згідно з підписаною угодою Совєти повинні достачати чужинецьким лініям такі роди пального, які відповідають їхнім моторам. Минуло багато місяців, але, наприклад, бельгійські літаки й досі не мають для своїх моторів високоякісного пального, октану. Тож окремими літаками довозять його з Бельгії, внаслідок чого бельгійська лінія зазнає величезних фінансових втрат. Літаки інших ліній вживають пальне совєтського виробу, але всі вони невдоволені його низькою якістю, що спричиняє часті дефекти в моторах.

Навіть „приятельські" для СССР летунські лінії Індії натрапляють на гори труднощів. Літак-велетень цієї шостої не-комуністичної держави, яка недавно дістала дозвіл на комунікацію з Москвою, мав таку пригоду: при першому леті в Індію попсувався в ньому мотор і машина завернула в Москву, щоб замінити в ньому одну частину. Але совєтські летунські заводи не мали її у себе. Треба було ждати чотири тижні — аж з Бомбаю, окружною дорогою, привезли цю частину. При другому леті знову попсувався мотор в індійському літаку, і знову треба було чекати чотири тижні в дорозі до Бомбаю...

Совєтські чинники дуже радо погоджуються „співпрацювати" з чужинецькими лініями, але при цьому, як сказано, постають такі гори труднощів різного порядку, що просто відпадає охота починати з „Аерофлотом" будь-які серйозні пертрактації. Недавно Москва повідомила, що всі труднощі будуть з часом зведені до мінімуму, але покищо справа залишається без змін. Кружляють чутки, що далеко поза Москвою будують велетенських розмірів летовище, яке буде найбільшим у світі, і щойно по закінченні його — настануть деякі полегші для чужинецьких ліній. Ці чутки годі перевірити, бо чужинцям не вільно їздити поза Москву в промірі 25 миль. Чужинецьким летунам у Москві не дозволено й того, що мають, наприклад, чужинецькі кореспонденти. Також їхні контакти з місцевою людністю дуже обмежені. Для українського читача ясно: большевики в кожному чужинецькому пілотові добачають шпиґа, свого ворога...

Т. К.

Д-р Микола Рибак

ІДЕЯ — НЕВМИРУЩА!

Жмут думок з нагоди свята „Просвіти" у Филаделфії

Члени „Молодої Просвіти" у Филаделфії разом із діючим Патронатом старших громадян дня 28 грудня мин. року віддали належну шану 90-літтю заложення у Львові Товариства „Просвіта".

Головне Товариство „Просвіта" уже від 1939 року не діє на наших землях. Її домівка знаціоналізована, читальні по містах, містечках і селах, коли не поруйновані або не спалені, служать большевицьким інституціям.

Більше, як три тисячі читалень, понад два тисячі домів „Просвіти" — гордість нашої всенародної культури і цивілізації, вкриті червоним полотном, знаменом серпа і молота...

Здавалося б, на згадку про це нудьга серце розірве. Але ідея сильніша від багнетів і гармат, від заграви пожеж і тюрем.

*

Ще у 1914 році царські солдати в скаженій люті кинули у болото синьо-жовту вивіску, яка пишалася на домі читальні „Просвіти", що стояв по самій середині села. Вони палили й викидали книжки, на сторінках яких були сліди мозолистих пальців читаючої молоді. Викидали й нищили скромний крам з читальняної крамниці. Портрет Шевченка дерли на дрібні кусні і топтали чобітьми.

Це все робила царська Росія!..

А селяни стояли й плакали над знищеним добром, плакали і з болю стогнали жінки та діти. І у тих сердечних сльозах пробивалася жагуча любов до „Просвіти", яка перевищувала всі інші почування...

По першій світовій війні, на руїнах давніх „Просвіт", мов гриби по дощі, почали віджививати товариства „Просвіти"!.. Своїм числом вони стали більші, як перед війною, їх членство потроїлось.

І недовго ми ждали, щоб побачити ту молодь, подібну до горстки греків під Термопілями, як боронить вона рідну землю від поновного нападу Москви. Але вже не царської, а червоної, обагряненої кров'ю наших вояків, членів наших підпільних організацій, наших єпископів, священиків, інтеліґентів, селян, наших дорогих дітей та жінок...

Та чи вдалося ворогові втопити в морі нашу велику ідею? Ні! Бо вона непоборна, невмируща!

*

Сиджу на згаданому вечорі „Молодої Просвіти", іде на сцені картина за картиною... А я в уяві перекидаю листки один за одним з книги свого життя.

Пригадується мала закурена хатина у глухому селі, де примістилася новозаложена читальня „Просвіти". Вечір, зима. У хаті блимає нафтова лямпа. Але в ній повно народу, що протиснутися не можна. Усі стоять і, мов у Божому Храмі, ждуть...

Приходить моя мати із часописами і книжкою під пахою. „Слава Ісусу Христу!" — гомонять люди, мов джмелі у вулику — „Слава на віки!" — відповідає мати. А я тулюся біля неї, ще добре читати не вмію, але хочу конче знати, що то таке читальня і що там люди роблять.

Мати починає читати. В хаті тихо, ніхто навіть не кашляне. Мені стає моторошно, і я засипляю, а господиня кладе мене на своє ліжко. Сплю солодко і не знаю, що в світі дістся...

Нараз будять мене, збирають, кажуть, що треба йти додому з мамусею. „А котра година?" — питаю. — „Одинадцята минула". — О, то мати зі селянами сиділа в читальні більше як п'ять годин...

„Завтра буде проба хору на приходстві, — заповідає мати. — Всі співаки приходіть вечером!"

На пробі нікого з молоді не бракувало, приходили точно всі. Батько не щадив часу і часто держав співаків поза північ. Але ні слова скарги не було ні від кого. Зате як же той хор співав і у церкві, і в читальні, і на концертах! Ніхто не вірив, що це прості селяни напів- або й цілком неписьменні...

Мені, коли я вчився в університеті, невільно було сидіти в неділі і свята вдома. Треба було обслуговувати читальні чи то у Львівському, Перемиському, чи то Золотопотіцькому повітах. А що я, тоді недосвідчений юнак, мав людям надзвичайного сказати? Та очі людей сіяли, вони слухали, захоплювалися, щиро дякували і прохали ще колись до них загостити...

Прийшла світова війна!.. А по ній доля кинула мене у Глинянський судовий повіт. Треба було відновити там усі давніші читальні і зорганізувати нові. Ішло це якось так легенько, немов сон, а не дійсність... Просвітянське життя, невмируща ідея, захована

(Закінчення на стор. 8-ій)

БІЖАТЬ ШЛЯХИ

Біжать шляхи
    у далеч розсохаті.
Нема від кого
    вісточки чекати.
Іди кричи, шукай: Агій!
Кого ж то
    спом'януть заупокій,
За кого ж то
    на часточку подати?

І як чотки,
    перебирай імення:
За воїна
    Миколу, за Євгена,
За Юрія, Олега...
    Боже мій!
Кого ж то
    спом'януть заупокій? —
Питай, питай, шалена!

Біжать шляхи.
    Кому переказати?
Як імення дорогі
    навіки заховати?
Іди кричи —
    почує тільки грач —
І плач, і плач!

ОКСАНА ЛЯТУРИНСЬКА

Наталія Дорошенко-Савченко

БІБЛІОТЕКА Т-ВА „ПРОСВІТА" У ЛЬВОВІ

(З нагоди 90-річчя Т-ва „Просвіта" у Львові)

(2)

Книгозбір

Зародком бібліотеки треба вважати місячні книжечки, що мали назву „Зоря". Друкувалися вони спершу кирилицею. Згодом почали наплинувати даровані примірники від М. Драгоманова, Б. Грінченка, М. Загірної (дружини Грінченка) та ін. В інвентарі бібліотеки, в останній його рубриці, було зазначено, хто подарував ту чи іншу книжку. З того видно, що багато подарував Грушкевич. Цілу бібліотеку пожертвував О. Огоновський, із окремою шафою та написом. Після смерти голови „Просвіти" І. Кивелюка, його бібліотека була передана Т-ву „Просвіта", але, як виявилося пізніше, певно в депозит. А може й само Т-во пізніше передало її дітям Кивелюка, коли вони виросли. Ця бібліотека також переховувалася в окремих двох шафах. Зміст книжок переважно був белетристичний, хоч багато було й історичних. В окремих шафах, навіть в окремій кімнаті, містилась так звана „Головна бібліотека". Тут були переважно наукові книжки, журнали та часописи, найбільше „Діло" з-перед першої світової війни. Аж до 1900-их років книжки в Галичині друкувалися етимологією, а на Наддніпрянщині, з наказу російської влади, російським правописом. Це все утрудняло читання для молоді, яка здебільша й була читачами бібліотеки. Аж до травня 1923-го року, коли була призначена платна бібліотечна сила, книжок не купувалося, а бібліотеку поповнялося дарованими примірниками, які присилали деякі видавництва та окремі особи.

Розквіт бібліотеки наступив у часах головування проф. Михайла Галущинського. Тоді був одержаний від нього дозвіл купувати всі книжки й книжні новинки, які уважатиме за потрібне бібліотекарка. Від тоді почалося також доповнювання бракуючих річників часописів, журналів, зокрема „Літературно-Наукового Вісника", а також „Діла" за воєнні і пореволюційні роки. Розпочалася широка акція обміну з бібліотекою Наукового Т-ва ім. Шевченка. Також пильнувалося комплектування всіх українських часописів і журналів. Головним постачальником була книгарня Т-ва ім. Шевченка. Купувалися також совєтські видання творів Франка, Лесі Українки та ін. видатних українських письменників-клясиків. Купувалися й твори перекладні, як Мопассана, Золі, Джека Лондона та ін., а також наукові книжки. Але, здаючи собі справу з того, що большевики до своїх видань додають тенденційні комуністичні передмови або післяслова, а також іноді й в тексті підсувають аґітку в кількох реченнях, бібліотекарка з допомогою видатних читачів переводила докладну цензуру совєтських видань: передмови й післяслова попросту вирізувалося, а аґітку замазувалось чорнилом.

Бібліотека складалася з окремих відділів, а саме з: 1. Головної бібліотеки (переважно наукові твори й раритети; з цього відділу випозичалося книжки за дозволом голови „Просвіти"); 2. Випозичальні. 3. Відділу видань Т-ва „Просвіта" і 4. Мандрівних бібліотек, що були створені з ініціятиви М. Галущинського. Їх було 22, в кожній від 20 до 100 книжок. Правда, 100 книжок мав тільки один комплект, зложений в окремій шафці. Решта спаковані були в скриньках. Мандрівні бібліотеки випозичалося на протяг трьох місяців біднішим або початкуючим читальням. Великою поміччю для комплектування мандрівних бібліотек, а також для поповнення випозичальні були книжки з табору полонених у Йозефові.

Нарешті, останній відділ був засекречений. Це були сконфісковані польською владою видання, які на жадання старости наш директор наказав вилучити з випозичальні, скласти в окрему шафу й замкнути. Але власне цей відділ викликав особливе зацікавлення молоді, про що буде річ далі.

Перед другою світовою війною бібліотека Т-ва „Просвіта" налічувала: Головна бібліотека — 10,000 чисел, Випозичальня — 20,000 і мандрівні бібліотеки — 1500.

Бібліотека добре розвивалась завдяки припливу нового матеріялу, одначе ця світла пора змінилася з приходом д-ра Брика на голову „Просвіти", що сталося по смерті проф. Михайла Галущинського в 1931 р. Д-р Брик, бажаючи перевести ощадність, заборонив купувати книжки до бібліотеки.

Каталоги

Спочатку були такі каталоги: інвентар і поазбучний каталог для вжитку читачів, у формі книжковій. Часто читачі користалися й інвентарем, бо поазбучний каталог був тільки в одному примірнику.

До травня 1923 р. інвентар провадився за европейською системою, тобто всі томи даного твору й журнали вписувалося під одно число. Це доцільно в дуже великих бібліотеках, але вимагає залишати місця для наступних років чи томів і тому затемнює картину бібліотеки. Тому від травня 1923 р. започатковано новий інвентар із детальнішими рубриками і введено американську систему, за якою кожну книжку, за вийнятком періодики, вписується під окреме число.

Удосконалено поазбучний каталог введенням рухомих сторінок, так, що можливо було додавати твори того самого автора під його ж літеру. Це облегшувало читачеві вишукування потрібних йому книжок. Крім того роблено витяги з поазбучного каталогу на окремі теми, а також по окремих авторах, напр.,: Шевченко й про нього і т. д. На стінах вивішено рекомендаційні списки книжок на різні теми, з поділом на три ступені, залежно від трудности змісту.

Введено картковий каталог, для користання бібліотекаря при комплектуванні бібліотеки. Звичайно, вся ця реформа забирала багато часу й не під силу була для однієї особи. Тим то для уладження поазбучного каталогу Головний Виділ запрошував допоміжні сили. Один час у бібліотеці допомагали бл. п. д-р Е. Ю. Пеленський, коли ще був студентом, і п. Ірина Винницька-Пеленська. Хвилево допомагали запрошені панночки, не фахові сили.

Керівництво бібліотекою та її працівники

Загальний провід бібліотекою спочивав у руках одного з членів Головного Виділу. В часах по першій світовій війні, у відновленій „Просвіті", це був д-р Володимир Ревюк. Він же був і посередником поміж Головним Виділом і бібліотекарем. До першої світової війни не було окремого бібліотекаря, а котромусь із урядовців Т-ва накидалося ще й обов'язок бібліотекаря. А ще раніше, здається, один із членів Головного Виділу безінтересовно виконував ці обов'язки. Не раз згадував д-р Ревюк, що й він працював у бібліотеці. Знаю також, що й п. Антін Гап'як був бібліотекарем. Від 1922 р. бібліотекарем був бл. п. Вассіян. Не раз він виявляв перед товаришами праці своє невдоволення, що йому доводиться, крім своєї роботи, сповняти ці функції. Очевидно, що бібліотека від усього цього терпіла, бо не могло бути й речі про плянову працю, яка обмежувалася майже виключно випозичанням книжок.

З життя Відділів УНСоюзу

Ню Йорк, Н. Й.

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ 204-го ВІДДІЛУ УНС ім. А. ГОНЧАРЕНКА

10-го січня 1959 р. в УНДомі в Ню Йорку відбулися Річні Загальні Збори 204-го Відділу УНСоюзу ім. козака-священика Агапія Гончаренка. На збори прибуло понад 50 осіб, які рівночасно вплачували свої членські вкладки. Загальні Збори відкрив привітанням та вшануванням померлих членів предсідник Павло Марко. Після прочитання та прийняття порядку нарад, до президії обрано на голову п. Жеребецького, а на секретаря суддю п. Маркова. Прочитано й прийнято протокол останніх З. Зборів, відбутих 28-го грудня 1957 р., в якім замітною річчю було те, що Відділ вислав до Головної Каси УНС-у суму $31,230.64.

Присутні вітали оплесками представника Головного Уряду УНС-у д-ра Яр. Падоха — головного секретаря УНС-у. Він привітав присутніх від Головного Уряду. В промові представив діяльність й завдання УНС-у в минулому, його 65-річну піонерську працю в гуртуванню української спільноти в Америці та ролю органу „Свободи". В 1959 р. УНС відзначає свій 65-літній Ювілей, й тому всі його відділи мають завдання приєднувати нових членів та розбудовувати ту українську твердиню в Америці, яка являється основною матеріяльною підпорою всього українського політичного, громадського й культурного життя Америки й підпорою національних стремлінь всіх українців у світі щодо визволення України.

Звіт Управи почав здавати предсідник Павло Марко, який звернув увагу на хід праці Відділу, зміну його домівки, стану членства та співпраці членів управи. Закликав членство приєднувати нових членів та прохав їх своєчасно повідомляти про смерть членів, бо часами Управа довідується про те після поховання члена.

Заступник предсідника п. Євуш здавав теж короткий звіт, а фінансовий секретар Василь Гасій звітував про фінансовий стан. Сальдо з попереднього року виносило 4,428.36 дол. Річний прибуток становив 798.70 дол. Відсотки в банку виносили 85,03 дол. Разом все майно виносило 5,312.09 дол. Витрат було на 719.49 дол. на 30-го листопада 1958 р. майно 204-го Відділу УНС-у в Ню Йорку виносило 4,592.60 дол. На банковій книжці відд. 2,388.59 дол., в шерах УНДому в Ню Йорку 250.00 дол., в розпорядимості фінансового секретаря Василя Гасія остаються 1,954,01 дол., разом майно, як зазначено є 4,592.60 дол.

Рух членства представляється так: Відділ налічує 688 дорослих та 317 дітей, разом 1,005 членів. За минулий рік вибуло 119 членів, а суспендовано 15, померло 10, вибули 28 та виплачено 66 членам. Приєднано нових 44 членів, в більшій мірі стараниям пп. Гасія, Марка та інших. Його заступник Марків помагав й співпрацював з Управою.

Касієр Ів. Крочак звітував за касу Відділу, що в цілості покривалася із звітом фінансового секретаря, як також передав на письмі обширний звіт як делеґат Відділу на останню Конвенцію УНС-у, який залучено до протоколу Річних Зборів, бо з браку часу його не прочитано. Далі звітував рекордовий секретар п. Бакуменко за секретарство й за делеґата до Відділу міста Ню Йорку до УККА, який доповнив адв. Микола Гаврилко. Прапорщики М. Федорів та Ст. Боровський, як й відвідувачі хворих виконували як слід свої функції. За ККомісію звітував її голова д-р Соколишин усно, протокол провірки прочитав д-р Ів. Козак, який доповнив проф. Ол. Кулинич, який поставив внесок на уділення абсолюторії уступаючій Управі.

Після звітів відбулася дискусія, в якій взяли участь Януш, Марко, д-р Соколишин, Бакуменко, Жеребецький, Дусиненко, Федорів, Крочак, адв. Гаврилко й інші, яким відповідала уступаюча Управа. Абсолюторію уділено вставанням з місць та оплесками. До нової Управи вибрано на голову Павла Марка, на заступника — Миколу Януша, фін.-секретаря — Василя Гасія, рекордового — суддю Маркова, Касієра Ів. Крочака, прапорщиків — М. Федорова і Ст. Зборовського, делеґатів до Об'єд. Комітету: Марків, Януш, а на їх заст. д-р Соколишина та проф. Кулинича. На внесок адв. М. Гаврилка ККомісію перебрано в попереднім складі: д-р Соколишин — голова; д-р Ів. Козак та проф. Ол. Кулинич — члени. Збори обрали всіх одноголосно, як також подбали про заступлення Відділу на Конвенції УККА, що відбудеться прикінці лютого 1959 р. у Вашингтоні. На делеґата на Конґрес УККА обрано одноголосно д-ра Соколишина, а його заступником М. Євуша. Рішено вплатити до УККА річну вкладку дол. 50, на інвалідів дол. 10, делеґатові на оплату поїзду, реєстрації та побуту на два дні дол. 60. Порішено закупити новий американський прапор із 49-ми зірками. При кінці у внесках зобов'язано членство доложити усіх зусиль в приєднанні нових членів, щоб в цім 65-річнім Ювілейнім Році УНС — Батькові Союзові дати нових сил до праці й заразом нових матеріял, засобів для оборони України в світі та на допомогу прискорення визволення Української Самостійної Соборної Держави, яка в цім Ювілейнім Році 65-ліття УНС-у, відзначає 40-ву річницю своєї Соборности.

Після закриття Річних Зборів відбулася перекуска з обміном думок про працю для добра Відділу й централі УНС.

Д-р Ол. Соколишин
голова ККомісії 204-го Відділу УНС-у ім. А. Гончаренка в Ню Йорку.

Шикаґо, Ілл.

Річні Збори бр. св. Миколая, 106 Відділ УНС в Шикаґо.

Річні збори відбулися в неділю, 18 січня в домі Відділів УНС, при 843 Н. Вестерн Евню.

Приявних на зборах було 32 члени.

Програма: 1) Відкриття, 2) Вибір Президії, 3) Читання протоколу з минулорічних зборів, 4) Звіти уступаючої управи і контр. ком. 5) Дискусія над звітами і уділення вотум довір'я уст. управі. 6) Вибір нових керівних органів, 7) Внески і ухвали, 8) Закриття зборів.

Збори відкрив предс. п. Иосиф Коцовський молитвою та, подавши програму нарад, попросив присутніх подавати кандидатів до президії. Вибрані були: Іван Лобойко на голову і В. Івасютин на секретаря.

Секретар прочитав протокол з минулорічних зборів, а приявні прийняли його без змін на внесок п. Василя Любаса.

По звітах уступаючої управи, якій уділено вотум довір'я на внесок д-ра Ст. Самбірського, приступлено до виборів нової управи і контр. комісії.

Більшістю голосів вибрано слідуючих: Волод. Івасютин — предсідник, Іван Лобойко — містопредсідник, Василь Клепач — рекорд. секр., Григорій Даньків — фін. секр., Михайло Попіль — скарбник. Контрольна Комісія: д-р Степан Самбірський, Степан Коценко, Семен Іванків, прапороносці: Михайло Гнатів і Іван Рібий, Панько Ґошко — дверник. Представники до Ліґи Амер. Укр. Пох.: д-р Степан Самбірський і Волод. Івасютин.

Ухвалили жертвувати на такі справи: Коляда на школу св. Миколая $25.00, Податок до УКК $25.00. Наук. Тов. ім. Шевченка $25.00. Вкладка до Ліґи Ам. Укр. Пох. $10.00. На заклик п. Иосифа Термени ухвалили для залишенців $10.00; крім того на залишенців ще зложили: С. Коценко $5; по $1: Г. Дацків, М. Попіль, І. Лобойко, И. Термена, В. Івасютин, д-р С. Самбірський, О. Співак, В. Клепач, С. Іванків, М. Гнатів і В. Любас. Разом зложено $16.00.

І на цьому по вичерпанні програми збори закрито відспіванням коляди.

Вол. Івасютин, секр. зборів.

Пассейк, Н. Дж.

Річні Загальні Збори 42-го Відділу УНС.

Цілком нормальним явищем є, що, звичайно, членство УНСоюзу приходить „масово" на річні загальні збори. Хоч обов'язком кожного члена є присутність на місячних зборах, то все знайдеться якась перешкода, щоб не ущасливити товариства своєю присутністю. Але річні загальні збори це справа інша!

Заля битком набита, сісти немає де. Люди точно являються і сидять 5, 6, а то й більше годин і активно співпрацюють. Присутні уважно слухають звітів, фінансового зокрема, дискутантів і т. п., а коли приходить на сцену „сумління" — контрольна комісія — тоді чуйність подвоюється. Кожний старається не пропустити ні одного завваження, ні одного числа. Порівнювання зі звітами екзекутиви, мужів довір'я, тощо, а в фіналі критика, признания, оплески і т. д. Проаналізувавши такий стан, ми доходимо до висновку, що він рішучо позитивний.

Членство УНСоюзу, яке складається з різних прошарків українського суспільства, таки не все може бути присутнім на місячних сходинах Відділу, але коли приходить час перегляду річної господарки, фактично стану дії, тоді кожний чує обов'язок піти на збори і бути їх активним співробітником. Те само було 18-го січня ц. р. в Українськім Народнім Домі в Пасейку, де зібралося поважне число членства 42-го Відділу УНСоюзу для своїх річних загальних зборів.

Вже зі звітів Управи можна було завважити, що господарка була добра. Але коли представник контрольної комісії п. М. Брездень офіційно ствердив, що стан під кожним оглядом не лише задовільний, але й блискучий, тоді можна було завважити глибоку вдячність членства уступаючій Управі на чолі з п. В. Новицьким.

І тут власне криється оцей засіб, якого багато ще наші земляки не оцінюють. Довір'я! Довір'я своїй забезпеченевій установі, своїм людям.

І справді, коли стан є дуже добрий, із задовіллям відчуваєте, що вміємо робити роботу, маємо відповідних працівників і що УНСоюз справді організація подивугідна. Тому і не дивно, що впарі із тим виривається у вас питання, чому ще багато наших людей поза УНСоюзом? Чому багато нашої спільноти блукає по чужім загумінку, беручи забезпеченеві поліси в різних інших компаніях? Чи не найвищий час зревідувати своє становище і з'єднатися в одній родині? Гадаємо, що так!

Членство 42-го Відділу У. Н. Союзу вибрало нову Управу на 1959 рік, яка складається: предсідник — В. Новицький, заступник — М. Ткач, фін. секр. — П. Головачук, рек. секр. — В. Марущак, скарбник — Н. Михайлишин. Зборами вміло кермував п. Микитин, як предсідник, а секретарювали пп. Чайківський і Зварич.

Новій Управі 42-го Відд. УНСоюзу в Пасейку, Н. Дж., бажаємо ще більших успіхів і щастя в 1959 році! Боже допоможи!

Роман Шраменко

УНСОЮЗ НАД ПАЦИФІКОМ

Під таким заголовком в „Трибуні УНСоюзу" головний контролер інж. Степан Куропась подав свої спостереження зі своєї подорожі до побережжя Пацифіку.

Стаття цінна і цікава. Прочитавши її, уважаю за доцільне дещо її доповнити, щоб поділитись з іншими читачами „Трибуни" деякими відомостями, головно, коли йде про УНСоюз в нашому місті Ванкувер, Британська Колумбія.

Відділ, наш носить число 498, Тов. „Дністер" і був зорганізований покійним вже тепер інж. С. Литвиненком в половині жовтня 1953-го року, себто 5 років тому. Але початки союзової праці тут почались значно скоріше. Точно кажучи, 5 років скорше, тобто ще восени 1947-го року. Автор цих рядків, переїхавши на стале життя з Вінніпеґу в Манітобі, де вже кілька років існував Відділ УНСоюзу ч. 445 якого підписаний останні 3 роки був секретарем, був вже добре обізнаний зі союзовою працею, та ще і при самому своєму виїзді стрінувся з покійним гол. предсідником УНСоюз Мурашком, який пригадав, щоб за всяку ціну старатись зорганізувати Відділ на новому місці. І підписаний прирік це зробити.

Приїхавши на нове місце, відразу почав підшукувати кандидатів в члени Союзу, однак це досить тяжко було робити, бо не можна було дістати відповідного числа членів, потрібних до заснування Відділу. Велося переписку з тодішнім організатором на Канаду п. В. Гірняком та з головною канцелярією, але Відділу не зміг зорганізувати. Міг приєднати хіба молодших, головно з нової іміґрації, та відсилав аплікації аж до Вінніпеґу, де їх приймали в члени.

Згодом до Ванкуверу приїхало ще декілька членів з інших міст зі сходу Канади, де вже були Відділи УНСоюзу. Коли ж до нас нарешті загостив покійний С. Литвиненко, відразу зв'язався зі мною. Я особисто в приєднуванні нових членів не міг взяти участи, бо час праці не дозволяв, але намічені мною особи майже всі вписалися і так постав новий Відділ. Першим секретарем став О. Касюхнич і ним є досі.

При заснуванні Відділу мали ми коло 20 старших членів і 18 дітей. З кінцем грудня 1958 року маємо вже 53 старші особи з 56 грамотами і 35 дітей з 36 грамотами, разом 89 грамот.

Відділ здоровий, і хоч не великий числом, постепенно зростає помимо нормальних втрат: переступні листи, смерть, а найбільше — суспензи.

Першого листопада м. р. святкували ми п'ятиріччя існування Відділу. Відмітили ми цю річницю величавим бенкетом при участі членів і симпатиків. Представники інших українських товариств складали привіти. Головним бесідником був підписаний. Був запрошений на цю нашу урочистість з Вінніпеґу наш гол. організатор і гол. контролер інж. В. Коссар, та не зміг приїхати, бо його обов'язки покликали на схід Канади. Господарем свята був голова Відділу п. А. Курляк.

10-го листопада м. р., перебуваючи коротко у Ванкувері в поїздці на західне побережжя, наші визначні союзовці з Шикаґо, головні контролери, панове П. Пуцило і інж. С. Куропась зі своїми дружинами, знайшли трохи вільного часу від своїх обов'язків, та використали нагоду, щоб стрінутись з членством УНСоюзу. На превеликий жаль падав зливний дощ, який перешкодив, щоб зійшлися члени та познайомились з такими далекими гостями. Все таки вспіли ми хоч кількох зібрати та хоч дещо поговорити.

Хочемо вірити, що другим разом будемо більше щасливі під цим оглядом.

Осип Касюхнич
секретар 498-го Відділу
був. делеґат на Конвенцію влаштовує Урочисту Пленарку

● **Серед польських письменників у Варшаві** кружляє поголоска, що Борис Пастернак, автор забороненого в СССР роману „Доктор Живаґо", цькований у зв'язку з признанням йому нагороди Нобеля, незабаром має бути „реабілітований". Подається нібито факт, що Хрущов прочитав „Доктора Живаґо" і не знайшов у тій книжці причини до нагінки на її автора. Совєтський уряд нібито хоче дати Пастернакові в рублях рівновартість суми, що її він мав дістати разом із нобелівською нагородою.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У ЗДА

Конференцію, присвячену пам'яті видатного українського історика й археолога **Володимира Антоновича.** Відкриє Конференцію — проф. М. Ветухів, президент УВАН у ЗДА. У рямцях Конференції будуть виголошені доповіді: проф. О. Оглоблин — „Володимир Антонович і новітня українська історіографія"; д-р Л. Соневицький — „Володимир Антонович і українська історична наука у Галичині"; проф. В. Міяковський — „Політична позиція Володимира Антоновича в шостидесятих роках"; д-р Л. Чикаленко — „Володимир Антонович — як археолог"; д-р Л. Винар — „Погляди Володимира Антоновича на ґенезу і зріст Козаччини". Конференція відбудеться в будинку Укаїнського Інституту Америки — 2 Іст, 79 вул., Ню Йорк, в неділю, 1-го лютого 1959 о., о 6-ій год. веч.

Управа УВАН у ЗДА.

Увага! БАЙОН! Увага!

В 40-ву РІЧНИЦЮ ПРОГОЛОШЕННЯ ЗЛУКИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ та 41-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ,
О.О.Ч.С.У., Відділ 16,
при співучасті українських громадських Установ міста Байон,
— влаштовує —
в неділю, 1-го лютого 1959 р.
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ
пр: 35-37 Іст 23 вул.
в год. 2:00 по пол.
СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ
В склад Академії входять: ДОПОВІДІ, ДЕКЛЯМАЦІЇ, ХОРОВІД, НАЦ. ТАНКИ та ХОРОВІ ТОЧКИ.
Просимо Громадянство своєю масовою участю гідно вшанувати визначні Роковини.
СВЯТОЧНИЙ КОМІТЕТ

Організація Оборони Чотирьох Свобід України
повідомляє, що
7-го і 8-го лютого 1959 р., в Ню Йорку
— відбудеться —
Х-ий З'ЇЗД ООЧСУ
(ДІМ ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ 315 Іст 10 вул.)

ПОРЯДОК НАРАД:

СУБОТА, 7-го ЛЮТОГО 1959:
1. Реєстрація делеґатів і гостей — від 10-11 год. ранку;
2. Відкриття З'їзду — в год. 11-ій дня;
3. Вибори керівних органів З'їзду;
4. Відчитання та прийняття протоколу IX З'їзду;
5. Звіти голови та членів Головної Управи;
6. Звідомлення Котрольної Комісії;
7. Запити і дискусії над звітами.

НЕДІЛЯ, 8-го ЛЮТОГО 1959:
8. Заключне слово голови і членів Головної Управи;
9. Уділення абсолюторії уступаючій Управі;
10. „ДО ПРОБЛЕМИ МАЛОРОСІЯНСТВА" — доповідь Е. МАЛАНЮКА;
11. Обмін думками після доповіді;
12. Затвердження бюджету Головної Управи і фін. плянів Відділів ООЧСУ;
13. Вибори Головної Управи, Контрольної Комісії та Організаційного Суду;
14. Схвалення резолюцій;
15. Внески та побажання;
16. Закриття З'їзду.

В СУБОТУ, 7-го ЛЮТОГО 1959 р.
о год. 7:00 вечора
ТОВАРИСЬКА ВЕЧІРКА-ЗУСТРІЧ
Делеґатів З'їзду з Громадянством
у великій залі ШКОЛИ СВ. ЮРА
(Іст 6-та вул., між 2 і 3 Евенями, в Ню Йорку)
В програмі Вечірки-Зустрічі:
Вступне слово голови Президії З'їзду, спільна вечеря, привіти, мист. програма з участю артистів: В. Шашаровського, А. Бучинської (скрипка), Валі Калин, Іванни Кононів, Марії Лисяк і Яр. Пінот-Рудакевича.
ВСТУП на Вечірку-Зустріч — $ 3.00

Запрошуємо Українські Організації і ВШ. Громадянство до участи у З'їзді та Вечірці-Зустрічі.
Головна Управа ООЧСУ

64-ий Відділ Союзу Українок Америки в НЮ ЙОРКУ
— влаштовує —
ЗУСТРІЧ З ПИСЬМЕННИЦЕЮ Вірою ВОВК
в неділю, дня 1-го лютого 1959 р.
в год. 4:00 по полудні
у власній домівці, заля ч. 31, УНДому.
ГОСТЯМ РАДІ!

Українці ПАТЕРСОНУ, ПАССЕЙКУ, НЮАРКУ і ОКОЛИЦЬ! **УВАГА!**
КОЗАКИ
запрошують Українську Молодь і Громадянство на свій
Великий КОНЦЕРТ — БАЛЬ
який вони улаштовують
в суботу, 7-го лютого 1959 р.
в год. 6:00 вечора
у великій залі "PLAZA HALL"
562 Main Street — Paterson, N. J.
В концертовій частині всім відомі ЗІНАЇДА та Микола ЛАШКАБАНОВИ; У рояля — І. К. БАЗІЛЕВСЬКИЙ. ТАНЦІ під знамениту оркестру „ЧАЙКА" — під орудою відомого ЛЕНІ ПЕРЦОВА.
Козачі та Кавказькі танці — С. МАШУКА, П. ГОРОБЕЦЬ та інші.
Багатий першорядний буфет. — Ціни доступні.
ЦІЛІ БЛАГОДІЙНІ.
Брати та Сестри, Українці, прийдіть до нас, а ми прийдемо до Вас.
Козача Станиця в Патерсоні

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Нашого Найдорожчого Батька, Брата і Дідуня,
бл. п. Дмитра КОСТИШИНА
заслуженого громадянина, довголітнього секретаря 361 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку,
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СПІВАНА СЛУЖБА БОЖА
в П'ЯТНИЦЮ, 30-го СІЧНЯ 1959 р.
в год. 9:00 рано
в українській кат. церкві св. Юра в Йорку.
Просимо Приятелів Покійного про участь в цім Богослуженні.
РОДИНА

ПОДЯКА

Сердечно дякую всім моїм Знайомим, Друзям і Приятелям за надіслані мені святочні поздоровлення та побажання і призиваю на всіх Вас вседіюче Боже благословення.

Архиєпископ УАПЦ Ігор
580 W. 161st Street — Ap. 4
New York 32, N. Y.

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу ВЕЛИКОГО НЮ ЙОРКУ
— скликає —
на вівторок, 3-го лютого 1959 р.
в приміщенні
НАРОДНОГО ДОМУ в НЮ ЙОРКУ
пр. 140 Друга Евеню, заля ч. 21
ОРГАНІЗАЦІЙНУ НАРАДУ
Представників Відділів УНСоюзу ВЕЛИКОГО НЮ ЙОРКУ.

На порядку нарад:
1. Підготова до 65-літнього ювілею УНСоюзу;
2. Обговорення ювілейної кампанії;
3. Союзовий БАЛЬ.

В нараді візьмуть участь: члени Головного Екзекутивного Комітету та **І. СКОЧИЛЯС** — організатор УНСоюзу.

Закликаємо всіх Вп. Предсідників, Секретарів та других Урядовців Відділів УНСоюзу в Ню Йорку й Окрузі взяти особисту участь в цій нараді, яка побіч інших справ має на меті познайомити їх з мґр-ом Скочилясом, який розпочинає свою організаційну діяльність на цім терені. Співпраця з нашим організатором принесе багато користи нашим Відділам.

ПОЧАТОК — точно в год. 7:30 вечора.

За Окружну Раду Відділів УНСоюзу Великого Ню Йорку:
П. Лисогір — голова, В. Никифорук — секретар

В СУБОТУ 31-го СІЧНЯ 1959
ЗАРЕВО — МУН
— влаштовують —
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ — НЮ ЙОРК
ВЕЛИКУ ЗАБАВУ
на яку запрошує все Українське Громадянство.
Оркестра — ВАСИЛЯ БОСОГО
Початок — год. 9:00 вечора

ДИВІДЕНДИ $3\frac{3}{4}$% РІЧНО ВИПЛАТИЛА за 1958 рік.
Зміна урядування:
ПОНЕДІЛОК: 5-9 вечора
П'ЯТНИЦЯ: 6-9 вечора

Складати гроші, чи позичати —
НАЙКОРИСНІШЕ В СВОЇЙ КРЕДИТОВІЙ КООПЕРАТИВІ
„САМОПОМІЧ" в Джерзі Ситі
SELF RELIANCE (J. C.) FEDERAL CREDIT UNION
136 Essex Street — Jersey City, N. J.

Безплатне обезпечення на життя, відповідно до висоти ощадности. — При позичках низькі відсотки і безплатне обезпечення до висоти $ 10.000, в разі нещастя, або непрацездатности. — Тому ощаджуйте СИСТЕМАТИЧНО і позичайте СТАЛО гроші лише в Кредитовій Кооперативі „САМОПОМІЧ" в Джерзі Ситі, Н. Дж.

Інформації: JERSEY CITY: OL 6-4999 або: DE 3-5348; PASSAIC: PR 9-0227

Членів-співвласників просимо голоситися для виписання дивіденди за 1958 р.

ПАМ'ЯТАЄТЕ „СОЮЗІВКУ"? ПАМ'ЯТАЄТЕ ЧАРІВНІ ВЕЧОРІ І ЗАБАВИ ПРИ ЗВУКАХ ОРКЕСТРИ „АМОР"?
УСЕ ЦЕ, ЦІ НЕЗАБУТНІ ВАКАЦІЙНІ ДНІ Й ПЕРЕЖИВАННЯ НА ТІЙ ЧУДОВІЙ ОСЕЛІ УНСОЮЗУ ПРИГАДАЄ ВАМ ТЕПЕР ПЕРШИЙ
ЗИМОВИЙ БАЛЬ „СОЮЗІВКИ"
що відбудеться старанням — ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ НЮ ЙОРКУ

в СУБОТУ, 14-го ЛЮТОГО 1959 р. — в залях Українського Народного Дому — при 140 Другій Еве. в Ню Йорку.

ГРАТИМЕ „СОЮЗІВСЬКА" ОРКЕСТРА „АМОР"
ПОЧАТОК — в год. 9:00 вечорі
Вступ — ТІЛЬКИ $ 2.00
ПІД ЧАС ЗАБАВИ — РІЗНІ НЕСПОДІВАНКИ.

НЕЗАПРОШЕНИЙ ГІСТЬ

(Закінчення зі стор. 2)

дами інших славних туристів, і в королівському стилі, як колись Елисавета Британська та Фридерика Грецька, відвідав несподівано один із „Джаєнт Супер Маркетів" на периферії міста. А щоб присоромити своїх попередників, ще й купив товару на десять долярів і двадцять дев'ять центів!

Того дня мав він ще й „тет-а-тет" розмову з віце-президентом Ніксоном у його сенатському бюрі. Увечері приймали його робітничі об'єднані юнії АФП-КІО у своєму пишному будинку. Був віцепрезидент юнії Кері, був і Рутер. Але сам президент Міні, провідник робітників капіталістичної Америки, збойкотував зустріч із провідником „пролетарсько - робітничої" держави. Кажуть, що постава американського світу праці насунула не одну гірку думку Мікоянові надобраніч.

А наступного дня вранці Мікоян полетів у Клівленд, щоб відвідати іншого приятеля, геніяльного капіталіста-грошороба, що на старості літ знудився робити мільйони і захотів стати геніяльним політиком. Очевидно на такого большевики тільки й ждуть, і то з відкритими обіймами і з подарунками у вигляді романтичної „тройки лошадей"...

Відлетів „турист" і за ним відлетів морозний вітер. Того ж таки дня зійшло сонце, і термометр погнався у весняні висоти. І знову тішилася столиця теплом і тишею. Ще в четвер 15-го січня було тут приємних 67 ступенів Фаренгайта, але знову нагло, де не взявся новий вихор і струснув термометр до 20 ст. за одну ніч. Уранці Мікоян був знову в столиці!

Цим разом усе було інакше. Це приїхав уже не турист, а — політик. Його попередила вістка, що група студентів Нюйоркського та Вашингтонського університетів плянують замах. Тож дистриктовій поліції відкликано вікендові відпустки, щоб сила була напоготівлі. На залізничій стації, куди заїхав він раннім ранком, чекало вже півсотні поліцистів, а всюди, де їздив по місті, мав охорону, яку дістає тільки Президент держави. Під час його обіду з сенаторами в Капітолі 130 поліцистів виконувало службу безпеки, всі кімнати сенатського крила були прослілджені, коридори опорожнені від людей, пошта закрита, і навіть експерти хемічної війни й піротехніки обслідували все, що було підозріле. Біля державного департаменту вартувало 80 поліцистів, а під час візити у Білому Домі його оточувало 130 охоронців. Не було порушень спокою, але пікети вперто кружляли навколо державного департаменту, а в суботу під Білим Домом. Це вже не покривджені втікачі, але правдиві американці писали на таблицях: „Айк, де твоя гордість? Америка її ще має!"

Це були робочі дні: в п'ятницю три засідання з Доллесом і ще „діловий обід" увечері. Вполудне повний нервового напруження сніданок у сенаторській комісії закордонних справ...

Тільки в суботу, після двогодинної візити в Білому Домі перед полуднем, Мікоян знову тягав репортерів і поліцію по місті та по засніженому Рок Крік Парку. Ще жартував з прохожими, з дітьми, з репортеркою, що в легеньких черевичках мусіла брести за ним снігом, і відвідав декілька буржуйських домів в околиці парку. У неділю також гуляв по місті, відвідав зоологічний парк і взагалі оглядав усе, що було безпечно оглядати. Того дня показав себе цілій Америці на телевізійній передачі в зустрічі з пресою. Понеділок, його останній день у столиці, був знову повний конференцій у різних відділах державного департаменту. Вполудне обідав у Пресовому Клюбі, а вечір закінчив прийняттям в амбасаді. На другий день не було вже його в столиці: термометр пішов із 20 ступнів до майже рекордових 65 ступнів Фаренгайта. Ущух вітер і сонце знову вилізло на небо

ІДЕЯ — НЕВМИРУЩА!

(Закінчення зі стор. 2)

у серцях людей, творили незвичайні речі...

Кілька років пізніше, я в Перемишлі... Філія „Просвіти" запрягає мене до роботи. Протягом двох років очолюю я тут найбільшу філію в краю, із 117 читальнями. І хоч потім провід перейшов у інші руки, село мене до себе манило... Неділя, я втомлений адвокатською практикою, не можу відмовити собі приємности поїхати до читальні. А по півночі, часами над ранком, вертаючись, свіжий, підбадьорений, веселий. Це народна стихія оповивала мене своєю невмирущою силою, тою непереможною силою, якій Польща не могла дати ради, якої й жорстока червона Москва не змете з лиця землі!

А тепер... Ось колись далекий заморський край. Треба було сюди їхати і тут починати двигати життя із грубшого кінця, і то уже людині із спорим числом хрестиків на плечах.

І тут перед нами, новоприбулими, були спроби заложити читальні, як це було в нас, у старому краєві. Але їх могутня стихія монолітного духа нації не могла огорнути...

Та кілька років тому, немов з-під землі, виростає у Филаделфії „Молода Просвіта". Вона гуртує молодь, учить її читати, розуміти і любити рідну книжку, влаштовує для неї різні культурні розваги, скупчує коло себе молодь.

І саме ті найменші наші голуб'ята беруть сердечну і живу участь у святі на честь замученої на рідних землях „Просвіти". В їхніх серцях уже ясним полум'ям горить огонь вічних ідей „Просвіти" — „через просвіту до свободи!"

Але ця наша святкуюча молодь бажає ще чогось, бажає вийти на ширше поле діяння, хоче просвітянською ідеєю огорнути всіх американських українців. Вона хоче їм, для першої заохоти, послати книжку — мандрівну бібліотеку, таку, як у нашім краю в дерев'яній скриночці переходила від читальні до читальні, поки картки у книжках зовсім не знищувалися.

Добрі люди не жаліють для ідеї своїх датків, датки пливуть, і попливуть вони широким руслом від тих, у кому жевріє любов до рідного краю, до рідної дитини, хто хоче бути подібним до своїх батьків і бути так само жертвенним для добра Батьківщини.

Під час того свята думки роєм кружляли в моїй голові. Мені здавалося, що душа моя, оповита надземною візією, попливла у блакить рідного краю, а десь там угорі бачу я образ: сидить дівчина у святочному народному убранні, держить на колінах книжку і уважно її читає... І на обкладинці книжки видніє золотими буквами напис: „Просвіта"...

Кінцева точка свята, а потім могутній гимн „Ще не вмерла Україна!" Зриваюся з місця, а сльози радости котяться по моїм лиці...

Я пережив зворушливий момент: тутешня молодь дала доказ, що вона розуміє невмирущий клич: „Через просвіту до свободи!"

Українська громада в Дітройті...

(Закінчення зі стор. 1-шої)

тійських народів, мадярів та ін. Президент стейтової управи Конгресу Американської Польонії Броніслав Стахура, надіслав на свято телеграму із щирими привітаннями для українців з приводу роковин української Незалежности і Соборности. Співав під час академії місцевий чоловічий хор під дир. п. Ципенди. Активну участь в улаштуванні академії взяли молоді американці українського походження, як п-ні І. Іванчук, п-ні Запорожець, І. Корній, віцепрезидент Банку Коммонвелту, п-во Віхор, проф. Тренд з Вейн Університету та ін. Місцеві американські газети — „Дітройт Нюс" і „Дітройт Таймс" надрукували вичерпні і дуже прихильні звідомлення про святкування. Добру інформацію про свято разом з дослівним перекладом прийнятих під час академії резолюцій надрукував польський щоденник „Дзєннік Польскі" з 26-го січня ц. р.

Українці в Балтиморі...

(Закінчення зі стор. 1-шої)

тор Міжнародного Центру ІВКА, міс Гелен Гарвін, довшими промовами вітали українців з національно-державними роковинами. Резолюціями, що їх по українськи відчитав п. Петро Войтович, по англійськи п. І. Малко та кінцевою молитвою і піснею всієї залі „Боже великий, творче всесильний" закінчилась маніфестація. Академія почалася промовою д-ра Ярослава Шав'яка, що говорив про значення актів 22 січня 1918-19 років. Пластова ватра, виведена на сцені балтіморською Пластовою Станицею, була присвячена історії злуки українських земель 22-го січня 1919 р. Ватру вела ст. пл. Марта Пісецька, універсал про злуку читав пл. Олег Булавка, після чого чотири юначки збірно віддеклямували вірш Миколи Щербака „Майдан Софії". Тепло сприймали слухачі фортепіяньове сольо учениці УМІ, Марійки Хмілевської, що грала Годара „Мистецький етюд" і Сонєвицького „Веснянку". Новиною на академії був успішний перший виступ недавно зорганізованого жіночого хору в Балтімор, який під проводом дир. І. Сенюти відспівав „Пісні УПА" в обробці І. Недільського. Хорові акомпаніювала п. О. Мацюрак. Солістка Балтіморського оперного ансамблю, п. Ірена Яворська відспівала три пісні: Масляка - Нижанківського „Ах, це ж той цвіт", Лисенка „Чого ж вода каламутна" і Матюка „Веснівка". Солістці акомпаніювала проф. Лідія Шав'як. Були дві вдатні деклямації: член СУМ-а, п. Степан Поліщук деклямував уривок з „Попелу імперій" Юрія Клена, п-на Оксана Пісецька деклямувала вірш Остапа Тарнавського „День 22 січня". Програму академії закінчив чоловічий хор ООЧСУ, що під проводом дир. І. Сенюти відспівав в'язанку стрілецьких пісень Мих. Гайворонського „Стрілецьким шляхом". Декорацією сцени займався член УСтудентської Громади, Юрій Котик. Слід згадати, що новообраний губернатор стейту і посадник Балтімору проголосили і в цьому році 22 січня — Днем Української Незалежности і того ж дня на балтіморськім ратуші повівав поруч американського український національний прапор.

Совєти хочуть звести атомову контролю до фікції

Женева. — Голова совєтської делегації на Женевській конференції над припиненням дальших атомово - водневих дослідів, Семьон Царапкін порозумівшись з Москвою, відкинув рішуче на засіданні у минулий вівторок 27-го ц. м. американсько - англійський деталізований плян про склад і вигляд контрольно - інспекційних пунктів, які мали б стежити в країнах з атомовою зброєю над зберіганням атомового договору. За тим американсько - англійським пляном 50% членів контрольних пунктів в СССР становили б англійці й американці, зате 50% членів контрольних пунктів в Англії й Америці становили б росіяни. Других 50% становили б фахівці з різних невтральних країн, які не мають атомової зброї. Царапкін з свого боку підтримав давню тезу Совєтів, що членами контрольних пунктів повинні бути громадяни тих країн, де ті контрольні станиці будуть знаходитись, а тільки кілька „обсерваторів" були б з міжнародної контрольної комісії, при чому Совєти вимагають ще права „вета" в тій комісії. Таким чином Совєти хочуть згори звести до фікції контролю, чи договір буде дійсно збережений.

Хрущов проти переслідування комуністів в арабському світі

Москва. — Нікіта Хрущов палко боронив своїх підвладних однодумців, які не втішалися ласкою і признанням в очах теперішніх урядів в різних арабських країнах, головно З'єдиненій Арабській Республіці, в Йорданії і Савді Арабії. Ситуації комуністів на Середньому Сході Хрущов присвятив окремий уступ у своїй 7-годинній промові на першому засіданні 21-го Конгресу Компартії СССР в минулий вівторок. Хоча він не назвав ніякої держави за іменем, проте з його завваг виходить ясно, що він мав на увазі останню хвилю антикомуністичних заходів, поведених президентом З'єдиненої Арабської Республіки Насеером. Хрущов таврував ставлення на одну дошку сіоністів і комуністів, бо, мовляв, загально відомо, що комуністи в ізраїльському парляменті поборюють сіонізм. Він старався переконати арабський світ, що комуністи не тільки не шкодять арабським державам, але разом з арабськими наіоналістами є ворогами „імперіялістів" та „колонізаторів". Хрущов нарікав, що „в деяких країнах" під фальшивими антикомуністичними гаслами ведеться кампанію проти „прогресивних сил". Назвавши згадану Арабську Республіку Насеера, Хрущов звернувся до неї з закликом, щоб „ідеологічні розбіжності" не стали причиною погіршення взаємин тієї країни з Совєтським Союзом.

✝

Ділимося сумною вісткою,
яка наспіла з Рідного Краю,
що дня 26-го грудня 1958 року,
упокоївся в Бозі, проживши 87 років,
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, ТАТО І ДІДУНЬО,

бл. п. ІЛЛЯ РУДИЙ

емеритований залізничник.

Похорон відбувся 29-го грудня 1958 р. у Львові на Янівський цвинтар.

Тяжким горем прибиті:

КЛИМЕНТИНА — дружина, у Львові
МИХАЙЛИНА — донька, у Львові
СТЕФАНІЯ, МАРІЯ, ОЛЬГА, НАТАЛІЯ — доньки
РОМАН — син
ЕЛИСАВЕТА — невістка
Василь МАНЬКО, Василь СОЛОШПКА, Тадей БЛАХОВСЬКИЙ — зяті
ХРИСТИНА, КАЛИНА, ОРЕСТ, ЮРІЙ, БОГУСЛАВ, ГРАЖИНА — внуки

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **За програмою ЮКОМА**, черговий, 3-ій виклад, про І. Мазепу відбудеться в п'ятницю 30 січня ц. р. в Літературно-Мистецькому Клюбі, 149 — 2 Евню, о год. 8 веч. Доповідатиме проф. Волод. Січинський на тему: „Важливі питання з життєпису і діяльности І. Мазепи.

● **„Українська преса та видавництва в Польщі"** на таку тему говоритиме проф. Богдан Загайкевич на науковому засіданні Книгознавчої Секції УВАН у ЗДА, що відбудеться в суботу, дня 31 січня ц. р., о год. 5.30 ввечері у приміщенні Українського Інституту в Америці 2 Іст, 79 вул. в Ню Йорку.

● **Д-р Сас-Яворський**, побуватиме в Ню Йорку з початком лютого 1959 , у зв'язку з виданням своєї книжки, яку погодилось видрукувати відоме американське видавництво. В дні 8 лютого він візьме участь й промовлятиме разом з гол. предс. УНСоюзу Д. Галичином на ювілейному бенкеті товариства „Свобода", відомого в Ню Йорку 194 Відділу УНСоюзу, що його головою є головний секретар УНСоюзу д-р Я. Падох. Бенкет відбудеться у великій залі Народного Дому в Ню Йорку для відзначення 40-ліття 194-го Відділу.

● **Престижеві футбольні змагання** за першенство Професійної Ліґи ЗДА між филаделфійським „Тризубом" і ню-йоркським „Гакоах-ом" відбудуться в неділю, 1-го лютого ц. , у Филаделфії на грищі при вул. 29-ій і Клірфілд о год. 2,30 по полудні.

Кастро переводить драстичні реформи на Кубі

Гавана, Кубинська Республіка. — Кубинський президент Мануель Уррутія, який прийшов до уряду завдяки перемозі повстанців Фіделя Кастра, видав драстичні зарядження, які готові змінити спосіб життя мешканців одномільйонової столиці. Кубинці довгі роки домагалися „справедливого і чесного уряду", але коли їм нагло заборонили грати в незаконну льотерію — гру „боліта", яку за урядування Батісти можна було грати в кожній тютюновій крамниці, і кожного дня було аж 5 тягнень, то мешканцям Гавани відхочуться „нових порядків", бо без риску гри і льотерій вони не можуть жити. Новий уряд Уррутії взявся до боротьби проти торгівлі наркотиками і проти проституції, яку толерував уряд Батісти. Невдоволені є з революційного уряду і журналісти, бо новий уряд скасував субсидії часописам і маґазинам в формі платень працівникам пера. Скасовані і інші синекури, бо уряд Кастра стоїть на засаді, що держава платить тільки тим, які безпосередньо для неї працюють. За уряду Батісти кожного місяця виплачували 400,000 долярів за ніщо. Але деякі крамниці відотхнули ,бо вже до них не прибігають поліцисти і вояки по безплатні напої, як це було за Батісти, коли один крамар на ті малі підкупи кожного дня видавав від трьох до 5-ох долярів, бо він мав крамницю коло президентового палацу, де був великий рух.

Альжирські партизани проти участи Америки в експлуатації нафти на Сагарі

Туніс. — Белькачем Крім, віце-прем'єр і військовий міністер, та Мохаммед Язід, міністер інформації закордонного уряду альжирських націоналістів, прибули до Тунісу і заявили, що альжирські націоналісти, які від трьох років ведуть війну проти Франції, не приймуть пропонованого їм французами військового перемир'я, поки французький уряд не погодиться переговорювати про політичну розв'язку проблеми Альжиру. Водночас, ствердивши існування надалі воєнного стану в Альжирі, мусульманські націоналісти закликають закордонний капітал, щоб він не анґажувався по стороні Франції зі шкодою для визвольного руху альжирців. Над цією справою — інформує преса — довго радив емігрантський уряд альжирців в Каїро у зв'язку з недавно проголошеною умовою між Францією та американською Стандарт Ойл Компані з Ню Джерзі, за якою ця американська компанія зобов'язалася до співпраці в експлуатації нафти на Сагарі на базі 50% інвестицій і зиску Згаданий закордонний націоналістичний уряд альжирців — твердить преса, має перенестись з Каїро до Рабату в Марокко або до Тунісу в Тунісії, щоб підкреслити північно - африканську суцільність проблем Тунісії, Марокко і Альжиру.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ТАРЗАН, ч. 4200. Не тратьмо часу!

Тантор громом пройшов по селі, вбиваючи і нищачи... А тоді, тріюмфально трублячи, він так швидко зник, як і був з'явився!

— Виглядає, немов гураґан пройшов, — нарікав Векубі. — Він подібний до чорта!

— Мусимо розумно змагатися з цим великаном, — сказав Тарзан. — Мусимо його перемогти, поки ще раз нападе!

● РОЗШУКИ ●

Пошукую Стефана ДУЛЮ, сина Івана, з села Щепляти, пов. Яворів. Хто знає про місце його перебування, прошу ласкаво повідомити мене на слідуючу адресу:
Mrs. Warwara WOSKOLUB
613 Bristol Street
Philadelphia, Pa.

Олександра ХАРКЕВИЧ, з дому Колиба, з Виткова Старого, повіт Радехів, пошукує рідну тету МЕЛАНІЮ, з Виткова Нового, заміжню вперше за Кіліпшурою, що жила в Ню Йорку. Важна справа. Зголоситися до:
Parania HARKEWIG
Box 489
Saline, Mich.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!